

Ministeriet for Fødevarer,
Landbrug og Fiskeri

Handlingsplan for fremtidens bæredygtige fiskeri i Østersøen

Januar 2022

Redaktion:

Ministeriet for Fødevarer,

Landbrug og Fiskeri

ISBN nr. 978-87-88363-18-0

Indhold

Indledning	4
Et sundere havmiljø med sunde fiskebestande	5
Et varieret og fremsynet erhverv i udvikling	9
Strukturtilpasning	12
Et styrket rekreativt fiskeri til gavn for lystfiskere og lokalområderne	13
Økonomi	14
Følgegruppe og evaluering	15

Indledning

Havmiljøet i Østersøen er under pres, og den dårlige miljøtilstand påvirker fiskerimulighederne. Større og større områder rammes af iltsvind som følge af udledning af næringsstoffer fra landene omkring Østersøen. Kystnære områder rammes af lokale spildevandsudledninger og aktiviteter, som påvirker havbunden. Klimaforandringerne med stigende temperaturer og mere regn og deraf ændring i salinitet skaber også forandringer i levedulighederne og dermed ændringer i artsammensætningen. Fiskebestandene i Østersøen er herudover påvirket af bl.a. fødemangel samt prædation fra dyr højere i fødekæden som sæl og skarv.

Traditionelt vigtige kommercielle bestande som torsk og sild er i tilbagegang og kvoterne for disse bestande er historisk lave. Fiskernes indtjeningsmuligheder er tilsvarende faldende, og der er derfor et uomgængeligt behov for strukturtilpasninger af fiskeflåden. Færre landinger har ligeledes som konsekvens, at der opstår huller i logistikken omkring opbevaring, forarbejdning og transport. De faldende torskekvoter har de senere år betydet, at der også er lagt restriktioner på det rekreative fiskeri i Østersøen. Lystfiskeriet i Danmark har, ud over den rekreative værdi, en stor lokaløkonomisk betydning. Lystfiskerturisme genererer indtægter i forbindelse med sommerhusudlejning, bådudlejning, salg af grej mv.

På den baggrund er der brug for at gentænke fiskeriet i Østersøen og gennemgå handlemulighederne. Fiskeriet i Østersøen skal udvikles i nye retninger, så fartøjerne fortsat kan understøtte forarbejdningsvirksomheder, lokale håndværkere, logistikbranchen, restauranter og turismen i aktive fiskerihavne omkring Østersøen.

En række initiativer til forbedring af havmiljøet i Østersøen er undervejs i regi af implementering af Havstrategi II (2019), Natura 2000-netværket og udmøntning af den nylige opdatering af Baltic Sea Action Plan (oktober 2021) under HELCOM. Med Finansloven for 2022 tages yderligere en række skridt til et bedre havmiljø.

Østersøen er et fælles havområde. Der skal derfor arbejdes bredt for ændringer på tværs af landene i regi af den fælles fiskeripolitik og det international miljøsamarbejde. Det er centralt, at der koordineres på tværs af landene om reguleringsmæssige tiltag, herunder at der arbejdes regionalt og i EU-regi med at nedsætte tilførslerne af næringsstoffer til Østersøen. For fiskerirelaterede initiativer bør koordinering især ske i regi af det regionale fiskerisamarbejde mellem EU-landene omkring Østersøen, BALTFISH.

Udviklingen i fiskeriet skal ske med fokus på bæredygtig udnyttelse af havets ressourcer og fremme af klimavenligt og naturskånsomt fiskeri.

Denne handlingsplan har gennem en række initiativer fokus på et sundere havmiljø med sunde fiskebestande, udvikling og differentiering af fiskerierhvervet, strukturtilpasning gennem etablering af en ophugningsordning og styrkelse af det rekreative fiskeri.

Et sundere havmiljø med sunde fiskebestande

Danmark har en ambitiøs miljøpolitik, hvor der tages internationalt lederskab. Ambitionerne for klima, miljø og natur er store, med fokus på en økosystembaseret tilgang og bæredygtig benyttelse af havets ressourcer. Der skal ske en grøn omstilling i dansk fiskeri. Udnyttelsen af havets ressourcer skal ske klimavenligt og bæredygtigt på den mest forsvarlige måde. Formålet med Havstrategidirektivet og Danmarks Havstrategi er at sikre god tilstand i havmiljøet, også i Østersøen. Dette skal ske gennem en havstrategi med miljømål og indsatsprogrammer. Fokus er blandt andet på næringsstoffer, miljøfarlige stoffer, ikkehjemmehørende arter og biodiversitet, herunder fiskebestande. Regeringen har foreslået en række beskyttede havområder, hvor også områder omkring Bornholm er udpeget. Beskyttelsen af områderne skal bidrage til, at havnaturen i Østersøen får det bedre, samtidigt med, at mulighederne for et fortsat bæredygtigt fiskeri bibeholdes.

EU's naturdirektiver, Habitatdirektivet og Fuglebeskyttelsesdirektivet, forpligter Danmark til at gøre den nødvendige indsats for at sikre eller genoprette en række sjældne, truede eller karakteristiske naturtyper og arter af europæisk betydning. Den overordnede målsætning er, at der ikke må ske forringelse eller væsentlig forstyrrelse af Natura 2000-områderne, herunder naturtyper og arter, som er særligt beskyttelsesværdige i området. Danmark lever op til denne forpligtelse ved en tilbagevendende Natura 2000-planlægning, som fastlægger den nødvendige indsats på grundlag af en national naturovervågning.

På havet har Danmark udpeget omkring 100 Natura 2000-områder, svarende til ca. 27 pct. af det danske havareal. En række af disse Natura 2000-områder indeholder naturtyper eller arter, hvor fiskeri er identificeret som en potentiel trussel mod opnåelse af målsætningerne i Natura 2000-direktiverne. Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri gennemfører som ressortmyndighed den nødvendige fiskeriregulering med det formål at sikre gunstig bevarelsesstatus og beskytte mod irreversible påvirkninger. Danmark har valgt at prioritere indsatsen mod beskyttelse af de mest sårbare økosystemer, navnlig revstrukturer (stenrev og boblerev), ved forbud mod bundslæbende redskaber i og omkring stenrevene samt totalforbud mod fiskeri ved boblerev. Der skal i 2022 udarbejdes nye Natura 2000-indsatsplaner, som blandt andet skal tage stilling til behovet for yderligere fiskerirestriktioner med henblik på beskyttelse af andre udpegede naturtyper og arter. Natura 2000-indsatsplanerne forventes udsendt i høring primo 2022.

Vandområdeplanerne er en samlet plan for at forbedre det danske vandmiljø. De skal sikre renere vand i Danmarks søer, vandløb, kystvande og grundvand i overensstemmelse med EU's vandrammedirektiv. Et centralt mål i vandområdeplanerne er at sikre bedre tilstand i fjorde og ved kyster ved at reducere udledningen af næringsstoffer. Den nuværende vandplan (VP2 2015-2021) vil blive erstattet af en ny vandplan (VP3 2021-2027), som er under udarbejdelse og forventes at blive sendt i høring ultimo 2021.

For at forbedre vand- og havmiljøet har regeringen taget initiativ til en strategi for begrænsning af miljøfarlige stoffer i vand- og havmiljøet.

Danmark har deltaget i HELCOM om opdatering af Baltic Sea Action Plan, hvor en række nye initiativer til at forbedre havmiljøet og fremme bæredygtigt fiskeri i Østersøen indgår. I 2019 blev der indgået en ny aftale, som styrker Kystfiskerordningen. Ordningen består af en åben og en lukket del, hvor fiskerne i den åbne ordning stadig kan forlade ordningen efter tre år, hvis de ikke ønsker at binde sig permanent. Samtidig blev den lukkede ordning gjort mere attraktiv ved at tildele fiskerne endnu større kvotetillæg end i dag. Den nye ordning medfører desuden, at fartøjer, som fisker med skånsomme redskaber i den lukkede ordning, præmieres endnu højere end fartøjer, som fisker med bundtrawl i den lukkede ordning i forhold til den tidligere ordning. Kystfiskerordningen skal evalueres i 2022.

Det fremgår af Energistyrelsens Klimastatus og -fremskrivning for 2021¹, at fiskeriets energirelaterede CO₂-udledning fra olie i fiskefartøjer faldt med 64 pct. i perioden 1990-2019. Det skønnes, at faldet kan tilskrives dels en faldende aktivitet, dels en ændring i fiskeflådens struktur. Det fremgår endvidere, at Energistyrelsen forventer, at energirelaterede udledninger fra fiskeriet reduceres med 1 pct. årligt og dermed yderligere ca. 11 pct. fra 2019 til 2030. Her er ikke indregnet elektrificering, som potentielt vil kunne bidrage til at reducere sektorens energirelaterede udledninger yderligere.

Sammenhængende områdebeskyttelse af Bælthavet

Fiskeri med trawl er en fysisk forstyrrelse af havbunden, som kan medføre beskadigelse af dyr og planter og ophvirvlen af bundmateriale, og som kan lede til langtidsændringer af havbundens struktur og sammensætning af dyre- og planteliv. Effekterne af trawlfiskeri er blandt andet afhængige af bundtype, og om der er tale om hidtil ubefiskede områder med en rig bundflora og -fauna.

Øresund har siden 1932 været lukket for trawlfiskeri. Det vurderes ud fra den eksisterende viden fra andre områder om effekter af fysisk forstyrrelse fra bundtrawling på havbundens struktur og biodiversitet, at trawlforbuddet i Øresund har haft en positiv effekt på bundfaunens biodiversitet².

Yderligere begrænsninger af trawlfiskeriet i Bælthavet vil kunne bidrage til fremme af et bedre havmiljø, blandt andet ved fremme af skånsomme fiskerier med passive redskaber.

Aftalepartierne bag Finansloven 2022 er enige om at etablere en trawlfri zone i Bælthavet, som dækker Lillebælt, Storebælt og Langelandsbælt. Aftalepartierne vil i foråret 2022 drøfte en konkret implementeringsplan. Den trawlfrie zone skal bidrage til at skabe et bedre hav-

---

¹ Klimastatus og -fremskrivning 2021 (KF21): Energiforbrug i landbrug, gartneri, skovbrug og fiskeri (Energistyrelsen 2021)

² Dog har Øresund i perioden været påvirket af en lang række andre faktorer, som har haft negativ indflydelse på biodiversiteten i området, herunder især eutrofiering, råstofindvinding, udlægning og vedligehold af kabler, havvindmølleanlæg, havneanlæg og kystsikring, færgetrafik og skibstrafik.

miljø bl.a. ved fremme af skånsomme fiskerier, at forbedre gyde- og opvækstforhold for torsken, som vil have bedre muligheder for at finde ly i uforstyrrede og intakte bundhabitater, samt styrke lystfiskeriet og lystfiskerturismen i området ved torskens tilbagevenden.

Et stærkt samarbejde med landene omkring Østersøen

Havmiljøet i Østersøen er under pres, og det påvirker fiskebestandene og erhvervsfiskeriet negativt. Et bedre havmiljø betyder flere og større fisk til gavn for erhvervsfiskeriet og beskæftigelsen i kystbyerne rundt om Østersøen. Danmark deltager i HELCOM-samarbejdet, i BALTFISH og flere andre fora for landene omkring Østersøen. Danmark har arbejdet for, at HELCOMs Baltic Sea Action Plan (oktober 2021) indeholder regionale mål om 30 pct. beskyttede og 10 pct. strengt beskyttede havområder med henblik på at sikre biodiversiteten, herunder fiskebestandene, i den samlede Østersø.

Danmark skal fortsat arbejde for at sikre et effektivt og forpligtende samarbejde med landene omkring Østersøen. Formålet med samarbejdet skal være at forpligte alle lande omkring Østersøen til at gøre en større indsats for at forbedre økosystemet i Østersøen ved at have fokus på de mange presfaktorer, som påvirker fiskebestandene i Østersøen. Det kræver en fælles målrettet indsats at rette op på miljøet i Østersøen.

Sæler

De almindeligt forekommende sæler i Danmark er spættet sæl og gråsæl, som begge er omfattet af EU's habitatdirektiv, bilag II og V. Det betyder, at Danmark skal udpege særlige beskyttelsesområder (Natura 2000) og sikre en gunstig bevaringsstatus for sælerne.

Den spættede sæl findes især i indre danske farvande, mens gråsælen primært findes omkring Bornholm. Spættet sæl er i gunstig bevaringsstatus i Danmark. Gråsæl er ikke i gunstig bevaringsstatus i Danmark, primært på grund af meget lav yngleaktivitet.

Det primære virkemiddel til at begrænse konfliktniveauet mellem forekomsten af sæler og fiskeri er regulering af problemsæler, hvilket blandt andet har ført til udvidede muligheder for at regulere sæler i regi af sælforvaltningsplanens virkemidler. En målrettet regulering er ikke en mulighed.

Forskning om sæler og fiskeri og omsætning af forskningsresultater til praktisk anvendelse skal fastholdes og udvides, som det fremgår af forvaltningsplanen for sæler. Der arbejdes løbende med at afdække, hvordan dette kan ske. Der er allerede gennemført en række forskningsprojekter (f.eks. udvikling af sælsikre redskaber, undersøgelser af sælparasitters forekomst og udbredelse og undersøgelser af sælers fødepræference), og Miljøstyrelsen vil foretage en kortlægning af, hvor der er mest behov for yderligere undersøgelser.

Regeringen vil arbejde for at skabe opbakning til en fælles forvaltning af gråsæl i Østersøen. Opgaven søges løftet i de forskellige samarbejdsfora omkring Østersøen. Der skal endvidere fortsat arbejdes med udvikling af sælsikre redskaber.

Fiskerne opfordres til fortsat at indberette skader fra sæl på fangst og redskaber.

Skarv

Skarven er en hjemmehørende art, der har været kendt som ynglefugl i Danmark helt tilbage til Ældre Stenalder for 7.000 år siden, men den har i en periode været helt udryddet. I 1971 var der én koloni i hele landet med ca. 300 ynglende par. I dag er der omkring 32.000 ynglende par fordelt på 90 kolonier ved danske kyster og søer. Skarven er beskyttet i henhold til EU's fuglebeskyttelsesdirektiv. Men der er mulighed for på lokalt plan at regulere skarv med henblik på at mindske konflikter i forhold til fiskeri og med henblik på at reducere prædation på sårbare fiskebestande. Til regulering kan anvendes bortskræmning, oliering, ødelæggelse af reder, fjernelse af reder og beskydning.

Skarvforvaltningsplanen er p.t. under revision. Den reviderede plan lægger op til en mere målrettet regulering af skarv i specifikke, afgrænsede områder på det bestemte tidspunkt på året, hvor skarven skaber konflikt. Forvaltningsplanen skal desuden sikre information og rådgivning til interessenterne om mulighederne for regulering og afdække, hvor der er brug for forskning og udvikling.

Planen henvender sig især til myndigheder, lodsejere og organisationer med konkrete roller i relation til forvaltning af skarv. Den er udarbejdet i dialog med en særligt nedsat skarvarbejdsgruppe, men Miljøministeriet er ansvarlig for den endelige udformning.

Forvaltningsplanen vil løbende blive evalueret, og virkemidlerne skal ajourføres i samarbejde med arbejdsgruppen i takt med, at der kommer ny viden og erfaring på området.

Skarvforvaltningsplanen er pt. under revision. Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri har bragt fiskeriorganisationernes forslag om bl.a. områdespecifik forvaltning ind i arbejdet med revision af forvaltningsplanen.

Et varieret og fremsynet erhverv i udvikling

Udfordringerne med faldende kvoter for arter, som bærer fiskeriet i Østersøen, kan søges imødegået ad forskellige veje. Det eksisterende fiskeri kan udvikles gennem mere selektive redskaber, som kan sikre en bedre kvoteudnyttelse uden "flaskehalsarter", og der kan arbejdes med fangst, opbevaring, forarbejdning og transport, som sikrer en højere pris. Der kan også findes nye indkomstmuligheder (nye fiskerier), som kan supplere eller erstatte de eksisterende fiskerier. Med andre ord er større differentiering en vej frem for det kystnære fiskeri i Østersøen.

DTU Aqua har i 2021 udarbejdet en omfattende [Vidensyntese om blå biomasse](#), som redegør for potentialerne ved bæredygtig udnyttelse af den blå biomasse, altså havets ressourcer. Samtidig skal der tænkes i synergi med andre områder end fiskerisektoren. Lokalområder, hvor fiskeriet i dag spiller en særlig stor rolle, har mange gange det til fælles, at turismen ligeledes spiller en vigtig rolle. Derfor er der et potentiale i at sammentænke, hvordan turismen kan understøtte et rentabelt fiskeri, og omvendt hvordan fiskeriet kan bidrage til at styrke turismen.

Nye selektive redskaber skal fange fladfisk og skåne torsk

Mere selektive redskaber skal understøtte, at de lave torskekvoter ikke samtidig bliver en forhindring for udøvelse af andre fiskerier. Der skal satses massivt på denne redskabsudvikling i hele værdikæden lige fra den enkelte fisker og vodbinder til fiskeriorganisationerne og forskerne. Der skal også arbejdes for en hurtigere godkendelsesproces i EU.

Regeringen vil understøtte, at der arbejdes videre med udviklingen af mere selektive redskaber. Der er allerede konkrete redskaber, som der kan arbejdes videre med. Det indebærer også, at der i EU-regi skal arbejdes bredt med strømlining af godkendelsesprocesser af nye redskaber. Der skal også arbejdes med konkretisering af reglerne i teknikforordningen. Regeringen vil gå forrest i dette arbejde og inddrage andre EU-medlemsstater i arbejdet. Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri vil sætte fokus på at fremme processerne omkring udviklingen af selektive redskaber gennem en ny strategi for fremme af udvikling af selektive redskaber.

Undersøge mulighederne for et nyt fiskeri efter hundestejle

Den 3-piggede hundestejle forekommer i store pelagiske stimer i Østersøen, hvor svenske undersøgelser tyder på en øget bestand gennem senere år. Biomassen estimeres til mellem 100.000 og 200.000 tons i den svenske del af den centrale Østersø (Olsson et al. 2019). Der findes pt. ikke noget kommercielt fiskeri på arten, men man er i fiskeriet efter arter til fiskeolie og fiskemel interesseret i at undersøge potentialet.

Fiskeri efter hundestejle i Østersøen forudsætter en ændring af de tekniske regler, da der i dag ikke er mulighed for at fiske med en maskestørrelse på 8 mm i Østersøen til dette fiskeri.

En ændring af reglerne skal ske gennem en delegeret retsakt på basis af en regional fælles henstilling. Flere lande i Østersøamarbejdet har allerede signaleret interesse i at afsøge fiskerimulighederne.

Der gennemføres i december 2021 et videnskabeligt forsøgsfiskeri efter hundestejler i den østlige del af Østersøen, som skal afsøge muligheder for et rentabelt og bæredygtigt fiskeri efter hundestejler i Østersøen, hvor bifangst af andre arter minimeres.

Fiskeri efter sortmundet kutling

Sortmundet kutling er en bundlevende fisk, som er hjemmehørende i Sortehavsområdet. Den er blevet introduceret gentagne gange med skibes ballastvand til Østersøregionen, og fisken findes nu omkring øerne i Smålandsfarvandet, langs Sjællands sydvest- og sydøstkyst, ved Langeland og flere steder ved Fyn, hvor den ses som bifangst i passive redskaber. De overordnede barrierer for udvikling af et rentabelt fiskeri efter sortmundet kutling er ifølge Vidensyntese om blå biomasse, at fisken er relativt lille. Det sætter begrænsninger for, hvilke produkter fisken kan bruges til. Desuden er det i dag uvist, hvor stor en biomasse, der vil kunne fiskes gennem et målrettet fiskeri. GUDP-projektet SORTMUND viste, at fisken kan anvendes til fiskefars.

På basis af blandt andet anbefalingerne i Vidensyntese om blå biomasse kan igangsættes projekter, som kan konkludere om fiskeri efter sortmundet kutling kan blive et rentabelt fiskeri og hvilke barrierer, herunder regulering og fangstmetoder mv., som skal overkommes for at opnå dette mål.

Fiskeri efter strandkrabber

Ifølge Vidensyntese om blå biomasse er der indikationer på, at bestanden af strandkrabber er meget stor og stigende i mange kystområder. De mange strandkrabber medfører betydelige gener i kystfiskeriet, hvor de f.eks. fylder faste redskaber, så der ikke er plads til målarter som fisk og hummer. Ifølge Vidensyntese om blå biomasse er der et potentiale for et fiskeri på minimum 10-15.000 tons pr. år i de indre danske farvand. Men der er afsætningsmæssige barrierer og høje omkostninger ved logistik og opbevaring.

Krabber kan anvendes som basis for fond, som agn og forarbejdes til mel, men der er udfordringer med afsætning. Aktuelt afsættes ifølge Vidensyntese om blå biomasse ca. 100 tons årligt. På basis af blandt andet anbefalingerne i vidensyntesen kan igangsættes projekter, som kan vurdere rentabiliteten i et større fiskeri og på baggrund af dette evt. understøtte et fiskeri efter krabber gennem projekter med fokus på øgede afsætningsmuligheder og opbevaring i små havne.

Lokale Østersøråd skal fremme beskæftigelse og turisme

Mange aktører har en interesse i Østersøen. Ikke mindst i de af landets kommuner, hvor der er et aktivt erhvervsfiskeri. Disse aktører bidrager med vigtig viden om, hvad det er for udfordringer, der lokalt forhindrer udviklingen af erhvervsfiskeriet i Østersøen. For at drage nytte af de mange lokale erfaringer er der behov for et forum, hvor de relevante aktører kan finde sammen om fælles dagsordener og projekter, der har til formål at sikre, at erhvervsfiskeriet kan bidrage med arbejdspladser og bæredygtig udvikling. Der er behov for at fremtidssikre det lokale samarbejde om udviklingen af Østersøen. Der kan eksempelvis tænkes i tiltag og

aktiviteter, der kan lære turister om dansk fiskeri. Det kunne være gennem øget samarbejde mellem fiskeriet, turistcentre og restaurationsbranchen. På samme måde skal koblingen mellem turisme og fiskeri indtænkes i erhvervsfremmeindsatsen i de kommuner, hvor fiskeriet spiller en særlig vigtig rolle.

Eksisterende fora (Lokale erhvervsråd, fiskeriorganisationer og turismeorganisationer) opfordres til at nedsætte lokale Østersøråd i de kommuner, hvor Østersøen spiller en særlig rolle. Formålet med rådene er at facilitere partnerskaber om konkrete udviklingsprojekter, der kan bidrage til områdets udvikling. Det gælder eksempelvis i forhold til projekter, der kan styrke beskæftigelsen, udvikle turismeerhvervet eller fremme bæredygtighed.

Mobile containere skal sikre højere kvalitet af fisken

I takt med de faldende kvoter er mulighederne for lokal håndtering af fisken også gået tilbage. Det betyder længere transporttider og forhindrer afsætningen af friskfanget fisk til for eksempel lokale restauranter.

Der nedsættes en task force, som skal formulere et konkret projekt om finansiering af mobile containere eller trailere, som skal imødegå udfordringer med logistik i mindre havne. I de mobile containere kan fisk opskæres lige efter landing, og trailere kan anvendes til opbevaring af fisk og samkørsel som alternativ til de eksisterende transportmuligheder. De mobile containere og trailere kan dermed bidrage til højere kvalitet af fisken, da transporttiden nedsættes og lette den lokale afsætning. Task forcen skal også komme med forslag til, hvordan logistikken omkring de mindre havne bredt set kan koordineres bedre.

Havmarker skal kunne supplere kystfiskerens indtægtsmuligheder.

Potentialet for opdræt af lavtrofiske arter som f.eks. muslinger og tang er beskrevet i Viden-syntese om blå biomasse.

De indre danske farvande er næringsrige og velegnede til opdræt af lavtrofiske arter, som kan udgøre et supplement til fiskeriaktiviteter. Der skal skabes muligheder for, at kystfiskerne ved siden af deres fiskeri og inden for rammerne af havplanen kan oprette og drive mindre havmarker med produktion af skaldyr eller tang.

Fremme af naturskånsomt fiskeri

Regeringen vil fortsat arbejde for at fremme kystfiskeriet. I 2020 lanceredes NaturSkånsom, det statskontrollerede mærke for skånsomt fanget fisk. Mærket understøtter de mindre, kystnære fiskerier, der fanger fisk med sunde bestande, og som fisker med redskaber, der gør mindst mulig skade på havbunden.

I 2022 vil listen over arter og bestande i NaturSkånsom igen blive opdateret på baggrund af rådgivning fra DTU Aqua.

Strukturtilpasning

Fiskeriet i Østersøen har igennem en årrække været udfordret af betydelige kvotereduktioner på økonomisk vigtige arter, herunder særligt torsk og sild. Der er ikke forventning om, at bestandssituationerne vil blive mærkbart forbedret inden for de nærmeste år.

Det er derfor nødvendigt at sikre en bedre balance mellem fiskeriet og fiskerimulighederne i Østersøen, således at fiskerikapaciteten svarer til fiskerimulighederne. Strukturel tilpasning har været overvejet igennem en længere periode på baggrund af voksende indikationer på, at man havde nået en overkapacitet i Østersøen, samt stigende efterspørgsel på en ophugningsordning direkte fra erhvervets organisationer. Dertil kom de seneste kvotereduktioner for 2022, som har skærpet situation samt behovet for tilpasning.

På baggrund af ovenstående blev aftalepartierne bag Finansloven 2022 enige om, at der skal etableres en ophugningsordning for fiskere i Østersøen under EHFF (Hav- og Fiskeriudviklingsprogrammet).

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri er nu i gang med at tilrettelægge de nærmere detaljer i ophugningsordningen i en proces, hvor erhvervet vil blive inddraget, og vil siden præsentere disse for aftalepartierne bag EHFF.

Et styrket rekreativt fiskeri til gavn for lystfiskere og lokalområderne

I 2022 begrænses det rekreative fiskeri efter torsk markant. De gældende EU-regler om en daglige fangstbegrænsning (hjemtagning) i den vestlige del af Østersøen for torsk har lokalt allerede betydet en nedgang i lystfiskerturismen for især turbåde, bådudlejning og sommerhusudlejning. I regi af Strategi for Lystfiskeri er der allerede igangsat initiativer, som understøtter branding af Danmark som lystfiskerdestination, herunder især på det tyske marked. Der er endvidere udarbejdet en digital platform, fishingindenmark.info, hvor danske og udenlandske lystfiskere kan finde inspiration.

Der er igangsat et arbejde med inddragelse af relevante interessenter om udvikling af nye nationale regler for lyst- og fritidsfiskeri, som kan styrke det rekreative fiskeri generelt, herunder bæredygtigt lystfiskeri af andre arter end torsk i Østersøområdet. Eksempler på reguleringstiltag kunne være daglig fangstbegrænsning (bag limit/hjemtagning) i rekreativt fiskeri for f.eks. havørred, aborre og gedde, ligesom fredningstider og mindstemål kan indgå i arbejdet.

Økonomi

Finansiering af ophugningsordning

Ophugningsordningen vil blive finansieret under EHFF (*Hav- og Fiskeriudviklingsprogrammet*)

Finansiering af øvrige initiativer

Initiativer, som kræver finansiering, kan bl.a. løftes gennem eksisterende ordninger som aftalen mellem Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri og DTU Aqua om forskningsbaseret myndighedsbetjening, GUDP, private fonde mv. samt Hav-, Fiskeri- og Akvakulturprogrammet (EHFAF). Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri vil løbende have fokus på mulige synergier mellem projekter og initiativer i Østersøhandlingsplanen og på forskellige finansieringsmuligheder.

EHFF udløb i 2020 og afløses af EHFAF for perioden 2021-2027, hvor der i februar 2021 er indgået en politisk aftale for 2021-2023. Med aftalen afsættes der 436,8 mio. kr. i 2021-2023 til støtte af den grønne dagsorden. Programmet har fokus på miljø-, klima- og naturindsatser i form af bæredygtig omstilling af fiskeri- og akvakultursektoren, blandt andet med henblik på at reducere fiskeri- og akvakultursektorens klimaaftryk. Derudover har aftalen fokus på det nære og skånsomme kystfiskeri, akvatisk biodiversitet, bedre havmiljø, vidensbaseret fiskeripolitik og tilpasning til fremtidens fiskerimuligheder og håndtering af problematikker om sæl og skarv. Derudover er der afsat midler til afsætningsfremme gennem støtte til producentorganisationerne.

Følgegruppe og evaluering

Handlingsplanen er udarbejdet blandt andet på baggrund af indspil fra arbejdsgruppen om fremtidens fiskeri i Østersøen.

Der vil løbende være brug for nye tiltag og arbejdsgruppen, som har leveret bidrag til handlingsplanen, fortsætter som følgegruppe om fiskeriet i Østersøen. Gruppen mødes minimum to gange årligt frem til evalueringen af handlingsplanen og følger udviklingen i handlingsplanen.

Der foretages evaluering af handlingsplanen i 2024.

Arbejdsgruppe om handlingsplan for fremtidens fiskeri i Østersøen

Organisation	Deltager
Danmarks Fiskeriforening PO	Svend-Erik Andersen Kim Kær Hansen Michael Andersen Kenn Skau Fischer Allan Buch
Danmarks Pelagiske Producent Organisation	Claus Sparrevohn Esben Sverdrup
Danmarks Naturfredningsforening	Cathrine Pedersen Schirmer Henning Mørk Jørgensen
Danmarks Sportsfiskerforbund	Kaare M. Ebert
Danske restauranter og Caféer	Michael Garre Pernille Sørup
DTU Aqua	Marie Storr-Paulsen
Fiskerikajen	Jesper Redecker Hansen
Foreningen For Skånsom Kystfiskeri PO	Søren Jacobsen Hanne Lyng Winter
Kystfiskerkompagniet	David Lange
WWF Verdensnaturfonden	Henrike Semmler

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri
Slotsholmsgade 12
1216 København K

www.fvm.dk